

”בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך” (מדרש קהלת רבה ז, יג)

קיימות יהודית

האחריות שלנו כלפי הסביבה שאנו חיים בה והקשר שבין האדם לטבע הם נושאים שהמסורת היהודית עסקה בהם לאורך כל תקופותיה. תפישת העולם היהודית קוראת לנו להתנהל בעולם בריסון, בענווה ומתוך כבוד לבריאה, לטבע הדומם, לצומח, לבעלי החיים וכמובן לאדם.

היהדות הביאה לעולם את השבת כיום של מנוחה לכול ושוויון לא רק בין אדם לאדם, אלא גם בין האדם לכלל הבריאה. ביום השביעי כולנו שווים לפני האל, אדם, בהמה וחיית השדה, ואנו מנועים מלצרוך ומלשעבד אחרים. השבת מאפשרת לנו למצוא איזון בין עשייה ויצירה במשך השבוע לבין עצירה, מנוחה והתבוננות.

הערכה שלפניכם פותחת פתח למפגש משפחתי אינטימי עם כמה היבטים של קיימות יהודית הרלוונטיים לחיינו.

השבת והיכולת להוקיר את הבריאה, להתפעל ממנה, להודות עליה ולשמור אותה הם עקרונות שהיהדות השכילה להטמיע בתוך תפיסת עולמנו. המים והעצים הם מן היסודות שהעולם נכון עליהם, ואנו מחויבים לנהוג בהם בתבונה ובזהירות. מיחזור וצרכנות נבונה הם כלים מעשיים להתנהלות ערכית ומחושבת בעולם הצרכני המציף אותנו. אנו מקווים כי נתינת הדעת על היבטים אלו תסייע לכולנו לקדם חברה בת קיימא בישראל.

לכל אחד מן הנושאים מוקדשת גלויה המכילה מידע, מקורות, סיפור, רעיונות לפעילות משפחתית והצעות להעשרה. בסיום כל פעילות אנו ממליצים לתת לילדים את אחד מחלקי הפאזל המגנטי המצורף. לאחר שתשלימו את כל הפעילויות, תוכלו לפענח את האיור שיתגבש מהרכבת חלקי הפאזל. אנו ממליצים לקרוא את הגלויה, ולאחר מכן להציג את הנושא לילדים.

בחוברת הנלווית תוכלו למצוא מידע נוסף על כל אחד מהנושאים, המלצות על ספרי ילדים וסרטים בנושא איכות הסביבה וכן הפניות לאתרים ולמאמרים. נשמח לשוחח עמכם, לייעץ ולהרחיב.

אנו מאחלים לכם פעילות מהנה ומשמעותית,

צוות אגף החינוך

התנועה ליהדות מתקדמת



אפשר ליצור עמנו קשר:

בטלפון: 02-6203479

במייל: hinuch@reform.org.il

באתר: www.reform.org.il

ובפייסבוק: **חינוך התנועה ליהדות מתקדמת**

כתיבה ופיתוח: יעל כץ, תמיר ניר, נעמי רז, עדי אפל-טל

עריכה לשונית: מיה קסטרו

עיצוב גרפי: קרן עמרם, "נוצה- ספרים | עיצוב | הפקה"

איור: רועי שנער

ט"ו בשבט תשע"ב



הערכה הופקה באדיבותם של: הקרן הקיימת לישראל והסוכנות היהודית לארץ ישראל
Jewish Agency for Israel

התנועה ליהדות מתקדמת | המרכז לפיתוח חומרי למידה

מסורת של חינוך ייחודי



שבת מנוחה

איזון בין יצירה לעצירה

מן המקורות

לפני שנים רבות חי בארץ ישראל איש חסיד אחד. הוא הקפיד תמיד לשמור את השבת. לחסיד היה שדה של חיטה. הוא עבד בשדה שישה ימים בשבוע, ובשבת היה נח ממלאכתו ומבלה את היום עם כל משפחתו.

מדי פעם היו פרות וחמורים רועים בסביבה והיו נכנסים לשדה ואוכלים את החיטה. יום אחד צץ במוחו רעיון: אקים גדר מסביב לשדה שלי, וכך לא ייכנסו בעלי חיים לתוך השדה. יצאו כל בני הבית וביחד אספו קוצים וענפים והקימו גדר מסביב לשדה.

עברו חודשים רבים, הגדר הגנה על השדה, והפרות והחמורים לא הצליחו להיכנס לתוכו.

בבוקר שבת אחד יצא החסיד מביתו אל השדה, והתבונן בחיטה הירוקה. פתאום נפל מבטו על הגדר, והוא ראה שיש בה פרצה.

אוי לוי! חשב בליבו, אסור להשאיר את הפרצה פתוחה. הפרות והחמורים יבואו שוב, ייכנסו לשדה ויאכלו את החיטה שלי. אבל היום שבת, ואיני יכול לסגור את הפרצה. אחכה עד מחר, ואז אלך לאסוף עוד קוצים וענפים ואסגור אותה. חזר החסיד לביתו.

בבוקר יום ראשון מיהר החסיד לשדהו כדי לסתום את הפרצה שבגדר, ומה הוא ראה?

הוא ראה שבמקום שהייתה פרצה, צמח ועלה צלף - שיח קוצני. שום פרה וחמור לא יוכלו לחדור אל שדה החיטה. ועוד ראה החסיד שפרחו ניצנים וצמחו פירות שאפשר למכרם בשוק בכסף רב. הבין החסיד שנעשה לו נס כפול:

נס אחד - הפרצה נסגרה מאליה והשדה לא ניזוק,
נס שני - הוא היה יכול לקטוף מדי שבוע ניצנים ופירות מן הצלף ולמכור אותם בכסף. מאז פרנס החסיד את משפחתו בכבוד.



(בעקבות תלמוד בבלי, מסכת שבת קג, ע"ב)

עיבוד: אביגיל הנטמן וענבל רוה - מתוך "סיפורים מימים עברו"
באדיבות עמותת אלול

דין

1. במה שונה השבת עבורנו משאר ימות השבוע? כיצד נמלא את השבת בתוכן שיבידיל אותה משאר ימות השבוע? מאילו פעילויות שבשגרה אני בוחרת/ להימנע בשבת?
2. השבת הוא יום מיוחד המאפשר לכל משפחה להיות וליהנות ביחד ולעסוק בפעילויות משותפות. נשוחח על מה אנו אוהבים לעשות בשבת ומה מאפשר לנו להתחיל שבוע חדש מלאי שמחה וכוח.

נצייר ציור או נספר סיפור על:

- ... הפעילות האהובה עליי ...
- ... אני מחכה לשבת כדי.....
- ... בשבת אני הכי אוהב להיות עם
- ... אני הכי אוהב לעשות.....
- ... השבת הדמיונית שלי ...

הזמנה לפעילות

1. נכין אלבום משפחתי ובו ציורים של הדברים שכל אחד מאיתנו אוהב לעשות בשבת.
2. נכין אוסף צילומים מחוויות משפחתיות משותפות.
3. מסעדה: נבנה תפריט, נבשל או נאפה יחד עם הילדים, נקשט את השולחן ונגיש בצורה מפוארת.



מה רבו מעשיך ה' - על פליאה



הסביבה הטבעית מעוררת אצל הילדים פליאה, שמחה וכבוד לטבע ולעולם. באמצעות הפליאה אנו לומדים להכיר את העולם ולהאזין אותו. אנו מעוניינים לעודד את הפליאה, את השמחה ואת הגילוי. ככל שנכיר את הטבע טוב יותר, כך נוכל להתחבר לנפלאותיו ויקל עלינו לקבל אחריות על עולמנו: לטפל, לטפח ולשמור.

מן המקורות

בחודש ניסן, כאשר אדם יוצא ורואה עצים מלבלבים ופורחים, הוא מצווה לברך את ברכת האילנות:
”אמר רב יהודה: זה שיוצא בימי ניסן ורואה אילנות מלבלבים אומר 'ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם.'” (מסכת ברכות מג ע”ב)

דין

איזה דבר חדש קרה לי היום? ממה התפעלתי היום? על מה אני מודה היום?

הזמנה לפעילות

כיצד נוכל לחדד את יכולתנו ליהנות מן העולם?

נשים לב לכל השפע והיופי שיש לנו ומסביבנו. נוכל להתבונן מן הבית החוצה, ומוטב: נצא לחצר הבית, לגינה הקרובה, לשדה קרוב או לטיול. נחפש את פינות הטבע או הנוף שיש בסביבתנו ונבחן יחד ממה נוכל להתפעם: ניצן חדש בעציץ או בגינה, עכביש הטווה את קוריו, נמלה העומסת גרגר מזון גדול, שקיעה או זריחה.

נצא לסיור קצר ברחוב או בחצר. נבקש מכל אחד מהמשתתפים למצוא לפחות שני דברים אשר גרמו לו לעצור, להתבונן, להתפלא...

1. נשחק בשדה ממ"מ (מצאתי משהו מעניין) - מי שמוצא קורא ממ"מ וכולם באים לראות.

נשכב על האדמה ונתבונן מקרוב בה, בצמחים העולים ממנה ובבעלי החיים שבסביבתם.

2. נשחק במשחק המצלמה - האחד מוביל את חברו שעניו עצומות אל דבר מה שהוא מבקש להראות לו. כאשר מגיעים למקום, הוא לוחץ על "כפתור הצילום" (כף היד של החבר או של ההורה), וזה פוקח את עיניו ל-3 שניות.

3. אפשר לחוד חידות ולנחש ממה כל אחד מהמשתתפים התפעם או להציג את הפלא בציור, בתנועה או בפנטומימה.

4. אפשר לתעד את הדברים שמצאנו בעזרת מצלמה או בציור.

5. אפשר להכין בבית תערוכה מכל הדברים שמצאנו, ולהציג בה אוספים של אבנים, צמחים, פירות וכו'. אפשר להביא את האוספים לגן או לכיתה וליצור תערוכה משותפת.



מים - חיים



המים הם משאב יקר ערך. המים מכסים שני שלישים מכדור הארץ ומהווים שני שלישים מגופנו. העולם כולו, צמחים, בעלי חיים ובני אדם לא יוכלו להתקיים ללא מים; לכן נאמר על המים כי הם מקור חיים, והתורה, כידוע, משולה למים.

מזן המקורות

רבי תנחום בן חייא אמר: ירידת הגשמים היא אירוע גדול יותר אפילו ממתן תורה. התורה הייתה מקור שמחה לעם ישראל בלבד, ואילו הגשם משמח את העולם כולו ובכלל זה גם את הציפורים ואת יתר בעלי החיים (מדרש תהילים)

דין

לשם מה אנו צריכים מים? האם המים נחוצים לעוד יצורים בעולם? למי ולמה?

אילו מקורות מים יש בעולם? (מעיינות, נחלים, ימים ועוד) האם יש הבדל בין מים למים - מי ים ואוקיינוס לעומת מי גשם או מים "מתוקים"? מאין מגיעים מי הגשמים?

הזמנה לפעילות

1. הכינו מד גשם ועקבו אחר כמות המשקעים היורדת ליד הבית. אפשר להכין מד גשם מבקבוק של ליטר וחצי ריק. בעזרת סכין חיתוך חתכו את החלק העליון של הבקבוק. פתחו את הפקק, הפכו את החלק שחתכתם והכניסו אותו לתוך הבקבוק כך שיווצר משפך. הצמידו בעזרת דבק נייר. אפשר לטמון את מד הגשם באדמה כך ששפת המשפך תבלוט מעט מעל מפני האדמה או להצמידו במרפסת בעזרת חבל או חוט ברזל. אל תשכחו לסמן שנתות על מד הגשם שלכם.

1. מחזור המים: בדקו מה קורה למים כאשר אנו שמים אותם במקפיא ומה קורה להם ברתיחה? נסו לאסוף אדים בתוך שקית (בעזרת ההורים!) - יש לכם ענן קטן! נסו להוריד גשם: הניחו מכסה שקוף מעל סיר מים רותחים, ראו את האדים המצטברים, הרימו את המכסה והטו אותו - והנה יורד "גשם"!
2. אספו מי גשם, מי ברד או מי שלג. בדקו את הטעם שלהם לעומת מי ברז. האם יש הבדל?



כי האדם עץ השדה



מזן המקורות

פעם אחת היה (חוני המעגל) מהלך בדרך, ראה אדם אחד שהוא נוטע חרוב. אמר לו: זה לכמה שנים טוען פירות? אמר לו: לשבעים שנה. אמר לו: כלום ברי לך שתחיה שבעים שנה ותאכל ממנו? אמר לו: אני עולם מלא חרובים מצאתי, כשם שנטעו לי אבותי כך אטע אני לבני (על פי תענית כג, ע"א)

דין

אילו שימושים יש לעץ? מי משתמש בו? האם רק האדם? מה המחויבות שלנו כלפי הדורות הבאים?

הזמנה לפעילות

1. אמצ' לך עץ - צאו לסיור בסביבה הקרובה ובחרו עץ. זה יכול להיות העץ שגדל בחצר הבית שלכם, ברחוב, בשכונה או בגינת המשחקים הקרובה. התבוננו בעץ ובחנו את החיים הרוחשים סביבו: אילו בעלי חיים מתקיימים בעץ ובסביבתו הקרובה?

מה הקשר בין בעלי החיים לעץ? (היכן הם חיים - בגזע, בקרקע, על ענפי העץ? האם הם יושבי קבע או חולפים על פניו? האם הם ניזונים מן העץ? אם כן - מאילו חלקים?)

אספו חלקים מן העץ - עלים, פירות, פרחים, קליפה שנשרה. ייבשו את עלי העץ.

נסו לברר את שם העץ - תוכלו להיעזר במגדיר עצים או לשאול מבוגר המתמצא בתחום. האם יש בסביבה עוד עצים ממין זה? האם זהו עץ מקומי או יבוא מארצות אחרות. קראו יחד באינטרנט או באנציקלופדיה על העץ שאימצתם.

אספו מידע על העץ שלכם: גובהו, רוחב ענפיו, פריו. מומלץ להכין לוחית מידע ולהניח אותה בסמוך לעץ. הלוחית יכולה לכלול נתונים כמו שם העץ, מידע על העלים, גילו של העץ. מומלץ לבקר את העץ לפחות פעם לשבוע על מנת לעקוב אחר שינויים המתרחשים בו ובתושביו. אפשר כמובן לצלם את העץ בשעות שונות ביום ובעונות השנה השונות.

אנו מזמינים אתכם להשתמש בעץ שלכם ליצירה: התבוננו בצבעים של העלים - צבעם הרגיל וצבעם בשלכת. נסו לצייר בצבעים אלו. קחו עלה שנשר מהעץ, הניחו דף נייר מעליו וצבעו את משטח הנייר עד שצורת העלה תופיע על הנייר. אפשר להכין מובייל מחומרים אשר נשרו מהעץ. בסיס המובייל יכול להיות ענף של העץ, ובעזרת חוט שמשון תוכלו לקשור אליו פירות, עלים וענפים קטנים.

נקו את סביבת העץ, ואם צריך השקו אותו.

2. הכינו לעץ פינה בביתכם - תוכלו להשתמש בגוש חמר כבסיס או גזע לעץ ובחומרים שונים המצויים בטבע (ענפים ועלים) לפיסולו. אפשר לאסוף ולצרף חלקים שנשרו מהעץ כגון עלים, ענפים, פירות, פרחים או מחטים.

3. נזרע בלוטי אלון או כל זרע אחר של עץ בתוך קרטונים ריקים של חלב או של מיץ (יש לזכור לחזור את תחתית הקרטון לניקוז עודפי נוזלים). יש לטמון את הזרע באדמה בעומק השווה לפעמיים רוחב הזרע ולהניח את הקרטונים בשמש. נטפל בשתיל ונשקה אותו במשך כל השנה (לא להתייאש - זרעי עצים נובטים רק כעבור חודשיים-שלושה). כעבור שנה, בט"ו בשבט, נוכל לשתול אותו באדמה. נמשיך לעקוב אחר צמיחתו ולהשקות אותו פעם בשבוע בחודשי הקיץ.



עושה אדם זבלו אוצר

(שביעית ג, ג)



מזן המקורות

יהודה ושולמית חיו לפני שנים בכפר קטן בהרי ירושלים. ביתם הצנוע שכן סמוך למרכז הכפר, ממש על הדרך הראשית למעין. ליהודה ושולמית היו שלושה ילדים קטנים, והיכול הדל שצמח בשדה הקטן שלהם לא הספיק לכל הפיות הרעבים. האדמה הייתה סלעית, וקשה היה

להצמיח בה יכול רב. יהודה נאלץ לעבוד מבוקר ועד ליל בשדה, הוא נטע עצים וטיפח אותם, זרע זרעים של ירקות וגזם את השיחים. מדי שנה בסתיו, בבואו לחרוש את אדמתו, הייתה המחרשה נתקלת באבנים ומעלה אותן על פני השטח. יהודה היה מסקל את האבנים ומרכז אותם בקצה שדהו. אבל כשהילדים גדלו, הבין יהודה שעליו להוציא את האבנים מן השדה כדי לפנות מקום לגידולים נוספים. יהודה החליט להעביר את האבנים לשולי הדרך הסמוכה לביתו. נראה היה לו ששם הן לא תפרענה לאף אחד, הרי שם לא צריך לגדל אוכל.

בזמן שערם יהודה את האבנים בשולי השביל, עבר שם חכם אחד. שאל אותו: מדוע אתה מסקל לרשות הרבים, הרי מישהו עלול להיפגע מן האבנים? יהודה לא ענה. הוא הזיע והיה שקוע בעבודה. הוא לא הבין מה רוצה ממנו אותו האיש, הוא הרי חייב לפנות מקום בשדה לגידולים נוספים. הילדים רעבים. בסוף היום הוא היה גאה מאוד בעבודתו, ושמח על כך שלמחרת יוכל לשתול במקום שפינה שתילי עגבניות וחצילים שהכין. יהודה היה עייף ומלוכלך. הוא החליט לרדת לרחוץ במעיין של הכפר לפני שיחזור הביתה לארוחת הערב. חושך שרר בחוץ, ויהודה העייף הלך על השביל בדרכו למעיין כשהוא מהורהר וחולם על המרק החם המחכה לו בבית. לפתע נתקל יהודה באבן, נפל ונחבל. בעודו אווז ברגלו הכואבת התבונן יהודה סביב. במה נתקלתי וכיצד זה נפילתי? הרי אני רגיל להלך כאן יום יום ומכיר היטב את המקום. אז ראה יהודה את ערימת האבנים שהוא עצמו ערם בשולי הדרך באותו

בוקר. יהודה הבין עכשיו את שאמר לו אותו חכם. הדרך הזו שייכת לכולם, גם לי. אני חייב לשמור על רשות הרבים - עבורי, עבור ילדיי, עבור כל בני האדם. איני יכול לפזר את האשפה שלי ברשות הרבים. אני עלול להיפגע ממנה. אחרים עלולים להיפגע ממנה. מחר, הבטיח יהודה לעצמו, אמצא מקום לאבנים שלי בתוך השטח שלי. ואולי כדאי לבנות מהן גדר בקצה השדה, כדי שלא יוכלו הכבשים והעזים להיכנס לשדה שלי ולאכול מן הגידולים. (על פי בבא קמא, דף נ ע"ב) (עיבוד: תמיר ניר)

דין

- תנו דוגמאות לרשות הרבים.
- מה מותר ומה אסור לעשות ברשות הרבים?
- איזו אשפה אנו מייצרים? ממה היא מורכבת?
- כיצד האשפה שמייצר כל אחד בביתו משפיעה על רשות הרבים?
- כיצד נוכל להפחית את כמות האשפה הביתית?
- כיצד אפשר להפריד את האשפה ולשלוחו מקסימום ממנה למיחזור ומינימום להטמנה?

הזמנה לפעילות

1. בדיקה ומיון של האשפה שאנו מייצרים במשך יממה - כמה אשפה אנחנו מייצרים? מה משקלה? מה מתוכה פסולת (דברים פסולים שאי אפשר להשתמש בהם שוב או למחזרם)? ומה מתוכה זבל (שאריות של חומר אורגני שאפשר ל'זבל' בו את האדמה)?
2. שימוש חוזר במוצרים - אפשר למשל לשטוף צנצנות ריקות ולקשט אותן, להכין ריבה ביתית, לכבוש זיתים וכיוצא בזה ולשלוח מתנות לשכנים או לחברים; אפשר לעצב מחדש אריזות קרטון ריקות ולמצוא להן שימוש מחדש כגון מארז לחלקי משחקים.
3. יצירה מחומרים ממוחזרים - ראו רעיונות בחוברת הנלווית.



קיימות

לקחת במידה ובמחשבה על העתיד על קרן וריבית



מן המקורות

”פי יקרא קן צפור לפנויה בדרךך ככל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הפיצים לא תקח האם על הפנים. שלח תשלח את האם ואת הפנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים” (דברים כב, ו-ז)

דין

1. הרב שמואל שפירא מציג שני הסברים אפשריים למצווה זו: לפי הסבר אחד עניינה של המצווה הוא לשמר את המין... שעלינו לזכור תמיד לקחת במידה: ליהנות מן הריבית מבלי לפגוע בקרן, כלומר לאפשר לציפור האם לגדל דור חדש של צאצאים. לפי ההסבר השני ההדגשה היא על הצד המוסרי והחינוכי של האדם, כי לקיחת האם יחד עם האפרוחים נראית כמעשה אכזרי, והאדם צריך שירגיש רחמים על האם. הביעו את עמדתכם על הסברים אלה או הוסיפו הסבר משלכם.

2. מה גורם לי אושר? מה אני צריך בשביל להיות מאושר? ילדים רוצים את תשומת הלב של המבוגרים הקרובים להם וזמן איכות איתם הרבה יותר ממשחקים וחפצים חומריים.

הזמנה לפעילות

פרסומות כמייצרות צרכים מדומיינים לפרסומות השפעה רבה על הרגלי הצריכה של כלנו. נבחן יחד פרסומות שונות ונדון בהשפעתן על הרגלי הצריכה שלנו. אפשר לגזור פרסומות מעיתונים או מאריזות או להקליט פרסומות מהטלוויזיה. נבחן את מטרת הפרסום, יעילות הפרסומת והשפעתה על הצרכנים:

1. איזה מוצר הפרסומת מנסה לשווק?
2. מיהו קהל היעד של הפרסומת?
3. יעילות הפרסומת - עד כמה היא מפתה?
4. מה הן הסיבות לקנייה? נבחין בין קנייה בעקבות מיתוג או פרסומת לבין קנייה מסיבות אחרות.
5. האם יש אמת בפרסומת? לעתים יש פער בין המסר של הפרסומת והציפיות שהוא מעורר לבין טיב המוצר.

פעילות משפחתית בנושא צרכנות נבונה

נצא יחד כמשפחה לקניות - לפני הקנייה נבחן היבט אחד או יותר של צרכנות נבונה שאנו מעוניינים ליישם בקנייה המשותפת.

דוגמאות להיבטים של קנייה נבונה: נכין רשימת קניות (כדי למנוע קנייה מיותרת), נשתמש בתיק רב-פעמי לנשיאת מוצרים, נוסף על שיקולי הטעם והמחיר נפעיל גם שיקולים סביבתיים בתהליך בחירת המוצרים - אריזות ידידותיות לסביבה, חומרים שאינם פוגעים בסביבה, אפשרות השימוש החוזר במכלים החייבים בפיקדון.

שאלות בעקבות הפעילות: האם הפעילות העלתה את המודעות להרגלי הצריכה של המשפחה? האם בעקבות הפעילות אתם מעוניינים לשנות את הרגלי הצריכה של המשפחה?

רעיונות לפעילות ויצירה עם הילדים:

- א. להכין ארגז גרוטאות קטן לאחים הצעירים במשפחה - לאסוף קופסאות מיוחדות, עטיפות מעניינות, חלקי צעצועים וכו' ולסדר אותם בתוך הארגז
- ב. להכין תיבת אוצר מחומרים ממוחזרים שאפשר לשמור בתוכה דברים חשובים.
- ג. יצירה משפחתית בסגנון חנוך פיבן - אפשר להכין תמונה משפחתית או פורטרט של כל אחד מבני המשפחה מחומרים ממוחזרים במקום לקנות יצירת אמנות.
- ד. זו הזדמנות לשלוח את ההורים לשלוף ספרי ילדות מהבוידם ולספר סיפורים שאהבו בעצמם.
- ה. למיין ביחד את הבגדים בארון המשפחתי ולייעד חלק מהם לילד אחר במשפחה, לחברים או לתרומה.
- ו. להכין מתנות יום הולדת תוצרת בית.





